

УДК 327:[334+339.95](520+477)

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2022.45.25>

ПЕРЕФОРМАТУВАННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ЯПОНІЇ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Вікторія Циганюк

*Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,
факультет історії, політології та міжнародних відносин,
кафедра міжнародних відносин
вул. Шевченка Тараса, 57, 76000, м. Івано-Франківськ, Україна*

Стаття присвячена питанню змін у зовнішній політиці Японії в умовах російсько-української війни. Адже сьогодні важко переоцінити стрибок, який Японська Держава зробила у відповідь на російську агресію. З моменту вторгнення Росії в Україну 24 лютого 2022 року Японія активно підтримувала спротив українців, надаючи нелетальне оборонне обладнання, екстрену гуманітарну та фінансову допомогу і приймала евакуйованих.

Японія також приєдналася до міжнародних санкцій за допомогою кількох фінансових заходів, таких як обмеження операцій з центральним банком Росії та виключення окремих російських банків із SWIFT. Після доповіді про військові злочини Росії прем'єр-міністр Фуміо Кішіда оголосив, що Японія також припинить імпорт російської нафти та вугілля.

Проте таке рішення Японії є неоднозначним. Оскільки Росія була одним із небагатьох партнерів у диверсифікації енергетичних ресурсів Японії, які надмірно залежать від Близького Сходу, забезпечення стабільного постачання енергетичних ресурсів буде найближчим завданням уряду Японії в наступні роки. Тому після війни в Україні Японська Держава буде змушена вести «війну на три фронти» з Росією, Китаєм і Північною Кореєю. З посиленням тиску на існуючий порядок з боку цих ревізіоністських держав ситуація безпеки в Японії стала складнішою, ніж будь-коли.

Крім того, японський уряд, наукові кола та широка громадськість поділяють критичне ставлення уряду Японії до російського вторгнення в Україну, яке ґрунтується на правових та гуманітарних поглядах. Існує також сильна громадська підтримка економічних санкцій проти Росії з боку міжнародного співтовариства. Водночас очевидно, що японська економіка та основні галузі промисловості зазнають серйозної шкоди від війни в Україні. Таким чином, існує величезна прірва між політичною та громадською підтримкою Японії подальшого захисту України від Росії та статусом Японії як економічної держави.

Ключові слова: російсько-українська війна, Японія, зовнішня політика, міжнародна безпека.

Виклад основного матеріалу. До початку російсько-української війни Японія під керівництвом колишнього прем'єр-міністра Сіндзо Абе була налаштована на досягнення історичного прориву у відносинах з Російською Федерацією (РФ). Тому період російсько-українського збройного протистояння став одним з найскладніших для Японської Держави, оскільки поставив С. Абе перед тактичною дилемою солідарності з міжнародним співтовариством щодо запровадження санкцій проти Росії та продовження співпраці з РФ.

Варто зауважити, що за перші чотирнадцять місяців перебування на посаді С. Абе зустрічався з російським президентом Володимиром Путіним п'ять разів – це більше, ніж з будь-яким іншим главою держави чи уряду. Очільники держав мали намір досягти компромісу для вирішення територіальної суперечки щодо чотирьох південних островів Курильського архіпелагу і нарешті – через сім десятиліть після закінчення війни – укласти

мирний договір. Ці плани були поставлені під загрозу через війну в Україні та санкції, введені проти Росії країнами Групи семи (G7) [10].

Ще однією перешкодою було те, що Японія є найбільшим у світі споживачем зріженого природного газу (СПГ), другим за величиною імпортером вугілля та третім за величиною покупцем нафти. Пробуючи диверсифікувати свої джерела постачання, щоб зменшити залежність від близькосхідних виробників нафти та газу, японський кабінет міністрів на чолі з колишнім прем'єром опинився в скрутному становищі, намагаючись збалансувати тиск з боку Сполучених Штатів Америки (США) щодо посилення санкцій проти Москви.

Як наслідок, у 2014 році реакція Японії на початок гібридної війни в Україні була більш нейтральною порівняно з відповіддю США та Європейського Союзу (ЄС) [4]. Основною причиною відсутності чіткої позиції уряду Японії була можливість порушення обережної дипломатичної гри, яку С. Абе вів з Росією.

Під час свого другого терміну прем'єр-міністр С. Абе зробив відносини з РФ центром японської дипломатії. У квітні 2013 року він став першим прем'єр-міністром Японії, який відвідав Москву за останнє десятиліття, а в листопаді 2019 року Росія та Японія започаткували нову структуру співпраці у формі переговорів «2+2» між міністрами закордонних справ і міністрами оборони обох країн. С. Абе також був одним із небагатьох іноземних лідерів, які відвідали церемонію відкриття зимових Олімпійських ігор у Сочі у лютому 2014 року [3].

Вищезгадані дипломатичні маневри С. Абе були підпорядковані одній меті – відновленню переговорів з питань територіальної суперечки між Японією та Росією щодо так званих Північних територій (у РФ їх називають Курильськими островами). Отримання офіційного визнання проблеми з боку Москви та відновлення переговорного процесу, який призупинився з 2003 року, не тільки суттєво зміцнювало позицію Японії в її територіальних суперечках з Китаєм і Південною Кореєю, але й підвищувало внутрішній рейтинг С. Абе.

Однак окупація та анексія Москвою українського Криму у березні 2014 року і введення санкцій G7 поставила Японію перед непростим вибором. Відмова від підтримки санкцій G7 проти РФ суперечила б традиційній зовнішній політиці Японської Держави з низьким рівнем ризику, а також її утвердженій ролі як відповідального члена міжнародного співтовариства [9]. Проте підтримка санкцій зводила б нанівець досягнуті домовленості з питань вирішення важливої для Токіо територіальної суперечки.

Однак незважаючи на ризики, уряд Японії все ж ввів санкції проти РФ у березні 2014 року – через два дні після того, як референдум у Криму проклав шлях для анексії Москвою півострова в Чорному морі. Токіо також відклав переговори щодо полегшення візових вимог і заморозив низку угод у сфері нових інвестиційних можливостей, космосу і запобігання ризикованій військовій діяльності. Крім того, С. Абе заявив, що Японія надасть Україні рятувальний пакет у розмірі близько 1,5 млрд доларів США, що відповідає японській дипломатії чекових книжок. Колишній прем'єр-міністр також зазначив, що Японія не братиме участі в запланованій зустрічі G8 в Сочі в червні 2014 року [5].

Проте така політика була значно м'якшою, ніж та, яку проводили ЄС і США. Причиною цього були можливі економічні наслідки у випадку посилення Токіо санкційного тиску. Адже станом на 2015 рік імпорт сировини нафти та скрапленого газу з Росії в Японію становив 7% і 10% відповідно. Тому активна антиросійська позиція могла виявитися згубною для Японії, яка з моменту консервації АЕС стала ще більш залежною від іноземних енергоресурсів [16]. Окрім того, Японія могла втратити дозвіл на вилов риби в Охотському морі, яке є частиною виключної економічної зони Росії.

Ще більш актуальним було питання про те, які саме санкції Японія змогла б ефективно запровадити. Незважаючи на товарообіг між двома країнами в розмірі близько 31 млрд доларів США, загальна частка Японії в російській економіці становить лише 4%. Російські політичні та бізнесові еліти не володіють нерухомістю в Японії, не зберігають свої гроші в японських банках, а це означає, що заборона на видачу віз і заморожування активів навряд чи мали б суттєве значення [7]. Росія також могла накласти обмеження на експорт машин японського виробника, перейшовши на більш дешеву продукцію, виготовлену в Китаї та Південній Кореї.

Тому уряд С. Абе, дотримуючись стратегії зближення з Росією, вирішив обмежитись поміркованими церемоніальними санкціями, які б не викликали значної реакції Москви, увага якої була сфокусована анексії Кримського півострова.

Порушення суверенітету України та норми міжнародного права вимагали від нового уряду Японії формування більш чіткої позиції. Геополітичні взаємозв'язки в ХХІ столітті зрештою скорочують географічні відстані, кидаючи Токіо в дилему щодо того, як врегулювати відносини з Росією, яка анексувала Кримський півострів та окупує українські області.

Уже з 2020 року після майже десятиліття тісних міждержавних зв'язків японсько-російські відносини вступили у нову фазу, визначену санкціями та дистанціюванням від давніх дискусій щодо Північної території Японії. Ці зміни відбулися одночасно з приходом до влади нового прем'єр-міністра Японії Фуміо Кішіди, який зайняв чітку позицію в питанні територіальної цілісності України, підтримавши її суверенітет та засудивши дії РФ [11].

Тому у лютому 2022 року Японія почала проводити паралельну політику зі США та європейськими країнами щодо запровадження санкцій проти Росії. На додаток до визнання ймовірних військових злочинів, скоєних російськими військами в Україні, Японія оголосила, що слідуватиме ЄС і країнами G7 у питаннях заборони імпорту російського вугілля.

Перед початком повномасштабного вторгнення РФ в Україну прем'єр-міністр Японії надав 100 млн доларів позик українському уряду, а згодом додав ще 100 млн доларів грантів допомоги для підтримки української сторони [1].

Окрім цього, уряд Японії також запропонував притулок українцям, які тікали зі своєї зруйнованої війною країни, і, на подив багатьох, такий же притулок громадянам Росії, які виступали проти вторгнення їхньої держави в Україну. 4 березня 2022 року Ф. Кішіда заявив, що Японія надасть нелетальне озброєння українцям, які воюють захищаючи свою країну. Сили самооборони Японії надали Збройним Силам України бронезилети та шоломи, медичне приладдя, пайки та генератори [2].

Хоча переважна симпатія японського народу до України дозволила уряду Японії легковажити, опитування громадської думки засвідчило рішуче засудження японцями вторгнення Росії в Україну. Згідно з опитуванням Yomiuri Shimbun від 7 березня 2022 року, 82% японців підтримують реакцію свого уряду на російсько-українську війну. Громадяни Японії вийшли на демонстрації з підтримки українців, а кольори українського прапора майоріли на будівлі столичного уряду Токіо та численних японських замках по всій країні. До підтримки українців долучились й окремі бізнес-лідери, зокрема, генеральний директор Rakuten Хіроші Мікітани оголосив, що його родина пожертвує один млрд ієн (8,7 млн доларів) на допомогу Україні [18].

Наведені факти, дають можливість виділити кілька ключових факторів, котрі не тільки мотивують реакцію Японії на російсько-українську війну, а й також частково передбачають ймовірну реакцію Японської Держави на інші конфлікти.

По-перше, масштаб і характер війни різко відрізняються від російського вторгнення в Крим у 2014 році чи інших випадків, коли Японія виявляла набагато більше нерішучості. У поточній ситуації мало двозначності: конфлікт набагато гостріший, а роль Росії як агресора незаперечна. Крім того, опір українського народу перед лицем вторгнення викликав співчуття урядів і громадськості в усьому світі, включно з більшою частиною населення Японії.

По-друге, дії Росії підривають правила та норми, що регулюють міжнародний порядок. Японія була основним бенефіціаром міжнародного порядку після Другої світової війни, і протягом останнього десятиліття відігравала все більш помітну роль у захисті своїх принципів та інститутів. Якщо країни порушують основоположний принцип державного суверенітету без наслідків, це дестабілізує міжнародні відносини таким чином, що загрожує національним інтересам Японії. Еліти, а також японська громадськість побоюються такої тенденції. Наприклад, опитування Nikkei, опубліковане 28 лютого 2022 року, показало, що 77% респондентів у Японії стурбовані тим, що вторгнення в Україну збільшує ймовірність застосування Китаєм сили проти Тайваню [17].

По-третє, країни Заходу та Сходу сьогодні чітко усвідомлюють важливість подій в одному геополітичному регіоні та їх наслідки для інших регіонів. Японія прихильна до посилення участі Європи в Індійсько-Тихоокеанському регіоні, як способі побудови коаліцій з партнерами-однодумцями для вирішення складних регіональних проблем. Виявляючи солідарність з Європою щодо України, Японія сприяє посиленню ефекту санкцій інших країн і сигналізує своїм європейським партнерам, сподіваючись, що вони відповідатимуть взаємністю у випадку подібних непередбачених ситуацій в Індо-Тихоокеанському регіоні, наприклад, у Тайванській протоці чи Південно-Китайському морі.

Зрештою, невдача минулої політики примирення Японії з РФ та спроби покращити територіальну суперечку попередніми адміністраціями проклала шлях для більш жорсткої дипломатії нового прем'єра Ф. Кішіди. Тому нинішню кризу в рамках діалогу Японія-росія можна розглядати як відхід від традиційної політики і більш тісну солідарність Токіо з політикою Заходу [6].

Поряд з цим не можна не враховувати і того, що така політика містить в собі обмеженість ресурсів та ставить Японію в залежність від РФ, а пошук альтернативних джерел у розпал глобальної кризи ускладнює цю проблему. Тому, на відміну від західних країн, Токіо більш неохоче переживає повне розмежування з Москвою. Це змусило уряд Ф. Кішіди оголосити про своє рішення щодо поступового припинення імпорту вугілля та нафти з РФ.

На противагу урядовим колам більшість японської громадськості підтримує жорсткі стримуючі заходи проти Росії. Крім того, якби Японія цього разу відмовилася від західної коаліції, було б важче закликати до солідарності з питань безпекової кризи в Азії. З іншого боку, Японія, ймовірно, зіткнеться з посиленням військового й політичного тиску як з боку Росії, так і Китаю, чого лідери Японії намагалися уникнути.

Водночас зауважимо, що Японія має один із найнижчих показників власної енергозабезпеченості в Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) – 11,2% у 2022 році [8]. Будучи бідною на ресурси острівною країною, більш вразливою, ніж будь-яка інша країна, до змін на глобальних енергетичних ринках, спричинених російсько-українською війною, ресурси природного газу в Японії в основному покриває за рахунок імпорту СПГ. У додачу СПГ має вирішальне значення, оскільки забезпечує 36% електроенергії в країні, згідно з даними 2021 року. Більшість поставок СПГ в Японію залежить від довгострокових контрактів [13].

Погрожуючи правам японських та європейських інвесторів, президент Росії В. Путін оголосив про намір РФ націоналізувати нафтогазовий проект «Сахалін-2». Це рішення також збільшує ризик того, що Сахалін-2 призупинить контрактне постачання СПГ до Японії через те, що Токіо критикує Кремль за його вторгнення в Україну [12]. Таким чином, частка Японії в проєкті, а отже, і її енергетична безпека, знаходиться в підвищеному стані. Ці події також наблизили Японію до втрати цінного запасу палива в той час, коли електромережа країни найменш готова до цього.

Однак після того, як G7 оголосила про обмеження ціни на сирю нафту, що експортується з Росії, Ф. Кішіда запропонував встановити верхню межу на рівні половини поточної ціни російської сирової нафти: «Ми досягли угоди про те, що міжнародне співтовариство встановить систему, за якої ціна на російську нафту буде обмежена приблизно половиною нинішньої ціни, і міжнародна спільнота не буде купувати або дозволяти купувати нафту вище цього рівня».

Усі ці події дали Японії новий імпульс для прискорення інвестицій в енергоефективність, електрифікацію та відновлювані джерела енергії, які пропонуються як вихід із глобальної кризи на енергетичному ринку. Зокрема, перспектива офшорної вітроенергетики рекламується як засіб від зростаючої залежності Японії від вугілля, але доцільність передачі такої енергії з офшорних установок у великі міста залишається проблемою.

До того ж в березні 2022 року Ф. Кішіда відкинув прагнення Японії до територіального врегулювання спірних з Росією земель. У відповідь на це РФ внесла Японію в список країн, які «вчинили недружні дії» проти неї разом із США, європейськими країнами, Канадою, Тайванем, Південною Кореєю та багатьма іншими [15].

З огляду на це, варто зауважити, що російсько-українська війна вже вплинула на два аспекти зовнішньої політики Японії. Перший – це використання Японією фінансових санкцій проти окремих осіб або корпорацій як важеля впливу на поведінку інших держав. Безперечно, Токіо був рішучим прихильником санкцій під керівництвом ООН, особливо проти Північної Кореї за розповсюдження ядерної зброї. Японія також зберігає односторонні санкції проти Пхеньяна, які вона продовжила в квітні 2021 року ще на два роки. Проте використання фінансових санкцій було непопулярним у Японії, особливо серед японських транснаціональних корпорацій, яким доводилося боротися зі складними санкціями США по всьому світу.

По-друге, повномасштабне вторгнення Росії в Україну прискорило розгляд стратегічного потенціалу Японії. Цього року Токіо обговорюватиме власну готовність до оборони, включно з можливістю додавання до свого арсеналу наступальних ударних можливостей, і тепер більше буде наслідувати Європу, коли справа доходить до її військових інвестицій. Оголошення канцлера Німеччини Олафа Шольца про збільшення витрат на оборону до 2% ВВП стало прецедентом для Токіо, яке так само прагне виділяти більшу частку національного доходу на свою армію [14].

Проте ідеї щодо більш драматичних перетворень японської військової потужності, такі як пропозиція колишнього прем'єр-міністра С. Абе про «обмін ядерною зброєю», навряд чи будуть прийняті. Прем'єр-міністр Ф. Кішіда, уродженець Хіросіми та рішучий прихильник ядерного роззброєння, відкинув ідею розміщення ядерної зброї на японській землі та заявив, що Японія не зацікавлена просити Сполучені Штати розмістити ядерну зброю в на своїй території. Крім того, багато хто в Японії, єдиній країні, проти якої було застосовано ядерну зброю, також буде противитися ідеї такого озброєння.

У той час як японський прем'єр-міністр Фуміо Кішіда чітко сформував свою позицію у ставленні до війни Росії проти України, сьогодні все ще залишається незрозумілим його план щодо вирішення енергетичної дилеми, що постала перед Токіо.

Висновки. Безперечно, російсько-українська війна матиме істотний вплив на зміну глобального енергетичного ландшафту, а важливою його складовою стане відхід від викопного палива та формування міжнародного порядку в довгостроковій перспективі. На відміну від Європи, Японія менше залежить від російських ринків, тож її політика відрізнятиметься тим, що Токіо все ще не наважується суттєво змінити залежність від російської енергії в короткостроковій перспективі. Навіть такої руйнівної війни, як російсько-українська, недостатньо, щоб раптово втілити в життя прагнення Японії до енергетичної самодостатності.

Проведений нами аналіз переформатування зовнішньої політики Японії в контексті російсько-української війни дає змогу підтвердити доктринальну зміну принципів ведення зовнішньої політики не лише в Європі, але й в Азії. Найбільш помітно це можна прослідкувати у зміні характеру ведення зовнішньої політики Японії, офіційно пацифістської країни, яка рішуче відповіла на агресію Росії та прискорила оборонні реформи. Адже жорстока реальність показує, що ядерна нація здатна діяти безкарно, зважаючи лише на власні експансіоністські інтереси.

Підсумовуючи викладений матеріал, відзначимо те, російсько-українська війна стала поворотним моментом у зміні зовнішньої політики Японської Держави, яка демонструє свою готовність і роль у протистоянні новим глобальним викликам. Враховуючи турбулентність сучасних міжнародних відносин, боротьбу між США та КНР за першість у формуванні нового світового порядку та реваншистську політику РФ, цілком ймовірно, що Японія шукає нові шляхи зміцнення стратегічного партнерства з США та країнами Заходу.

Список використаної літератури

1. Вплив російсько-української війни на Індо-Тихоокеанський регіон. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/12/16/vplyv-rosijsko-ukrayinskoji-vijny-na-indotyhookeanskyj-region/> (дата звернення: 23.12.2022)
2. Гриценко А., Україна – Японія: контури перспективної співпраці. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2022-04/yaponiya_150422.pdf (дата звернення: 23.12.2022)
3. Ковенько А. Війна в Україні показала хто наш друг, а хто друг Путіна. URL: <https://bintel.org.ua/analytics/vijna-v-ukraini-pokazala-xto-nash-drug-a-xto-drug-putina/> (дата звернення: 23.12.2022)
4. Корсунський С. «Золотий тиждень» японської дипломатії: що робить Японія для зміцнення підтримки України в Азії? URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/yaponiya-pidtrymka-ukrayiny/31831080.html> (дата звернення: 23.12.2022)
5. Як російсько-українська війна змусила Японію відновити конфлікт з РФ. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2022/05/21/7139786/> (дата звернення: 23.12.2022)
6. Bodnar V. Ukraine and Japan signed a memorandum on cooperation in defense area. URL: <https://twitter.com/vasylbodnar/status/1050828761501851648> (дата звернення: 23.12.2022)
7. Chang F., Japan-Russia Relations After the Russian-Ukrainian War. URL: <https://www.fpri.org/article/2022/06/japan-russia-relations-after-the-russian-ukrainian-war/> (дата звернення: 23.12.2022)
8. Dominguez G., “Japan dismayed at Russia’s missile deployment to disputed islands, says report,” *Jane’s Defence Weekly*, November 25, 2016.
9. Griffiths J., Japan’s hope of reclaiming Kuril Islands sinks as Russia’s war in Ukraine raises animosity in the Pacific. URL: <https://www.theglobeandmail.com/world/article-russia-war-japan-kuril-islands/> (дата звернення: 23.12.2022)

10. Japan sees increasing threat to Taiwan amid Russia's invasion of Ukraine. URL: <https://www.theguardian.com/world/2022/jul/22/japan-sees-increasing-threat-to-taiwan-amid-russias-invasion-of-ukraine> (дата звернення: 23.12.2022)
11. Japan Stands With Ukraine. URL: https://japan.kantei.go.jp/ongoingtopics/pdf/jp_stands_with_ukraine_eng.pdf (дата звернення: 23.12.2022)
12. Japan to maintain sanctions on Russia as Ukraine war drags on. URL: <https://english.kyodonews.net/news/2022/08/eb0550007421-urgent-japan-says-to-keep-russia-sanctions-in-place-amid-ukraine-war.html> (дата звернення: 23.12.2022)
13. Katsumi I., Japanese Perspectives on the Ukraine War. URL: <https://blogs.prio.org/2022/06/japanese-perspectives-on-the-ukraine-war/> (дата звернення: 23.12.2022)
14. Kuo M., Ukraine War: The Impact on Japan-Russia Relations. URL: <https://thediplomat.com/2022/05/ukraine-war-the-impact-on-japan-russia-relations/> (дата звернення: 23.12.2022)
15. Russia's invasion of Ukraine 'tramples on the UN Charter' says Japanese Prime Minister. URL: <https://news.un.org/en/story/2022/09/1127301> (дата звернення: 23.12.2022)
16. Satake T., How Japan's Russia policy changed after Ukraine. URL: <https://www.eastasiaforum.org/2022/06/24/how-japans-russia-policy-changed-after-ukraine/> (дата звернення: 23.12.2022)
17. Six months on, Ukraine war still reverberating across Japan and Indo-Pacific. URL: <https://www.japantimes.co.jp/news/2022/08/24/national/ukraine-war-japan-impact/> (дата звернення: 23.12.2022)
18. Ukraine war has pushed Japanese away from war-renouncing stance, political analyst says. URL: <https://www.cnn.com/2022/05/24/ukraine-war-has-pushed-japanese-away-from-war-renouncing-stance-political-analyst-says.html> (дата звернення: 23.12.2022)

REFORMATION OF THE JAPAN'S FOREIGN POLICY IN THE CONDITIONS OF THE RUSSO-UKRAINIAN WAR

Viktoriia Tsyhaniuk

*Vasyl Stefanyk Precarpathian National University,
Faculty of History, Political Science and International Relations,
Department of International Relations
Shevchenko Tarasa str., 57, 76000, Ivano-Frankivsk, Ukraine*

The article is devoted to the issue of changes in Japan's foreign policy in the context of the Russian-Ukrainian war. It is difficult to overestimate the leap that the Japanese State made in response to Russian aggression. From the RF full-scale invasion of Ukraine in 2022, Japanese government has been supporting Ukrainian resistance by providing non-lethal defense equipment, hosting evacuees, providing humanitarian and financial aid etc.

For Japan, fishing near Sakhalin and the islands of the Kuril ridge is important, as well as some areas of business with the Russian Federation, in particular the purchase of liquefied gas. Russia buys used Japanese cars in large quantities, which the Japanese dream of getting rid of.

The events in Ukraine were perceived in Japan as a flagrant violation of international law, the UN Charter and the obligations of the country, a permanent member of the UN Security Council. Japan is closely monitoring the course of hostilities, is a participant in the Rammstein format, and is providing the assistance that is possible and necessary today. Meanwhile, there are still many areas in which the additional disclosure of Japan's leading role is in our common interests. We are talking about the reconstruction of the destroyed

infrastructure, the mobilization of donors for the reconstruction fund, which is expected to be created at the end of this year or in the spring of next year in one form or another, and decisive steps to eradicate nuclear terrorism.

Statements and condemnation have already exhausted their potential. The next year has every sign of being decisive in punishing the aggressor who brought the world to the brink of the Third World, a nuclear war. Japan has the potential and is fully capable of initiating just solutions that will restore peace to Europe and thereby strengthen peace in Southeast Asia. Both are in our common interests.

Key words: Russian-Ukrainian war, Japan, foreign policy, international security.